

Allé, vooruit!

RAPPORT

Sterke Mama's

Project preventief werken aan kinderarmoede

Houthulst 2012-2014

Sterke mama's

Een keer om de twee weken
komen ze bij elkaar
of dat was toch de start
want nu gaan ze al breien en wandelen.
Samen naar de Aldi, straks zijn ze overal.
Wie zijn dan toch die mama's
die klaar staan voor elkaar?

Het zijn vrouwen met ervaring
over leven, kinderen en eten,
geleefd worden en er bovenuit stijgen
bouwen aan geluk, samen herinneringen maken
voor minder mooie momenten
bij een stevig potje koffie deelt ieder zijn eigen kracht.

Het leven echt ervaren
eeuwig zoeken naar balans
een belevenis van eten, drinken, delen
je raakt ze niet meer kwijt
en dat het er plezant is
dat is een gouden feit.

**Want telkens als er iemand sterk moet zijn
zijn het de mama's die het hem doen.**

Steffie, Sterke Mama van Houthulst, voorjaar 2015

Allé, vooruit!

RAPPORT

Sterke Mama's

Project preventief werken aan kinderarmoede

Houthulst 2012-2014

Colofon

AUTEURS:

Anje Huysentruyt, Nancy Van Landegem

REDACTIETEAM:

De Sterke Mama's Houthulst, Miranda Bouttens, Nancy Van Landegem, Katrien Decancq, Hilde Van Laere, Chris Verstraete, Paul Meerman

CONCEPT EN TEKST:

WoordWerk Vansevenant

ILLUSTRATIES:

Evelyn Verschoore

VORMGEVING:

Folio Brugge www.folioatelier.be

DRUK:

Hudders Oedelem

PUBLICATIE:

mei 2015

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen vzw
Torhoutsesteenweg 100A
8200 Brugge
T 050 39 37 71
Info.west-vlaanderen@samenlevingsopbouw.be
www.samenlevingsopbouwwwl.be

Het project 'Sterke Mama's' is een initiatief van:

In samenwerking met:

Inhoudstafel...

Sterke Mama's... komen uit de kast	blz. 4-5
Aardrijkskunde: Houthulst op de kaart	blz. 6-9
Fysica: hefboomen tussen last- en krachttarm	blz. 10-12
Economie: een rekening na het rekenen	blz. 13
Moedertaal: kennismaking met de Sterke Mama's	blz. 14-17
Woordboom	blz. 18-19
Geschiedenis: een kroniek van 2 jaar Sterke Mama's	blz. 20-25
Zingeving: of de moraal van het verhaal	blz. 26-29
Statistiek: of waarom cijfers niet altijd kloppen	blz. 30-31
De toekomst: wat straks met de mama's?	blz. 32-35
Tot slot: de kijk van Samenlevingsopbouw	blz. 36

SAMENLEVINGSOPBOUW
West-Vlaanderen

Samenlevingsopbouw organiseert maatschappelijk kwetsbare groepen. Samen met hen pakken opbouwwerkers en buurtwerkers gemeenschappelijke problemen aan die te maken hebben met grondrechten of met de leefbaarheid in hun buurt, stad, dorp of streek.

Sociale uitsluiting en achterstelling maken dat nog veel mensen niet aan hun grondrechten toekomen. Hun stem wordt niet gehoord, hun belangen te weinig verdedigd. Daarom gaat Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen met deze mensen, met partners en beleid, dagelijks aan de slag om dit te veranderen. De focus ligt op de verbetering van de kwaliteit van het leven en het samenleven.

Sterke Mama's...

Dit is een rapport.

Een rapport over mama's. Sterke Mama's.

Een rapport voor mensen. Mensen die beseffen hoe belangrijk het is om, waar mogelijk, netwerken op te zetten voor mama's wiens leven niet alleen rozengeur en maneschijn is.

Maar laten we didactisch te werk gaan: stap voor stap. Beginnen bij het begin en gaandeweg overtuigd geraken dat intensief opbouwwerk resultaat kan halen.

Twee elementen vormen de start: Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen en OCMW Houthulst. Dankzij jarenlange ervaring van Samenlevingsopbouw in de gemeente Houthulst werd een belangrijk signaal opgevangen: namelijk dat er nood was aan een gerichte werking voor kwetsbare gezinnen met kinderen. Deze nood werd al snel door tal van diensten en voorzieningen onderschreven. Primaire doelstelling was om de cirkel van armoede, laaggeschooldheid en gebrek aan sociaal contact, werkloosheid,... te doorbreken.

In dit rapport lees je alles over de setting, de samenwerkingsverbanden, de kroniek van mama's die sterker en sterker werden. Iets wat alleen kon dankzij een kruispunt van mogelijkheden: de duurzaamheid van tweewekelijkse bijeenkomsten begeleid door Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen, de intense opvolging door een ervaringsdeskundige, de goodwill van alle diensten en zeker OCMW en gemeente Houthulst, de projectsubsidies en... de inzet van de Sterke Mama's zelf.

Gesprekken met alle mama's van de Sterke Mama's worden doorspekt met de woorden: "t Is niet gemakkelijk, maar we moeten... vooruit". Vooruit. Niet opgeven. Verder doen. Dat werd ook de titel van dit rapport. Deze vrouwen willen vooruit.

Maar vooruit komen in deze samenleving vraagt meer dan ondersteunend werken. Armoede is een complex probleem, een ingewikkeld kluwen van diverse factoren die negatief op elkaar inspelen. Daarom is het belangrijk om niet alleen in te zetten op individuele of gemeenschappelijke begeleiding. Ook maatschappelijke structuren dienen te veranderen: het lokale werkaanbod, mobiliteitskansen via een goed uitgebouwd openbaar vervoer, bijscholing, nabijheid van dienstverlening, betaalbare kwalitatieve woningen, correcte informatie over rechten, plichten, premies...

Dit is een rapport over de groei van een twintigtal vrouwen, een mix van diverse generaties, diverse achtergronden en overtuigingen. Een mix die groep werd. En die straks ook ambassadeur wordt om nieuwe vrouwen aan te spreken. Vrouwen die geleerd hebben om elkaar te respecteren en te ondervinden wat steun en ondersteuning kan betekenen. Met veel woorden, met een lach en een traan, maar zonder grote woorden. Gewoonweg op de man af... bij wijze van spreken.

... komen uit de kast!

Na een kleine drie jaar werken was de tijd rijp voor een extern moment. Zo voelden de Sterke Mama's dat ook aan.

En zo kwamen de Sterke Mama's uit de kast.

Dat uit-de-kast-komen werd een vrij letterlijk concept. Zich kenbaar maken enerzijds, een interactieve kastententoonstelling anderzijds. Een leerrijk gegeven over een problematiek die uiteindelijk vrij herkenbaar is, ook buiten Houthulst. En dus vormt de tentoonstelling met kastjes een nieuw gegeven binnen de werking van de 'Sterke Mama's'. In nauwe samenwerking met de Sterke Mama's, een woordwerker en illustrator groeide het concept van binnenuit.

De interactieve tentoonstelling is uitleenbaar en gemakkelijk te transporteren.

Het gaat niet louter meer om die twintig vrouwen die zich Sterke Mama's noemen. Het gaat om alle mensen die menen dat zij alleen staan, dat hun problematiek onoverzichtelijk en uitzichtloos is. Mensen die denken dat er niets aan te doen is. Kinderen en jongeren die denken dat deze manier van denken en leven de enige manier van denken en leven is.

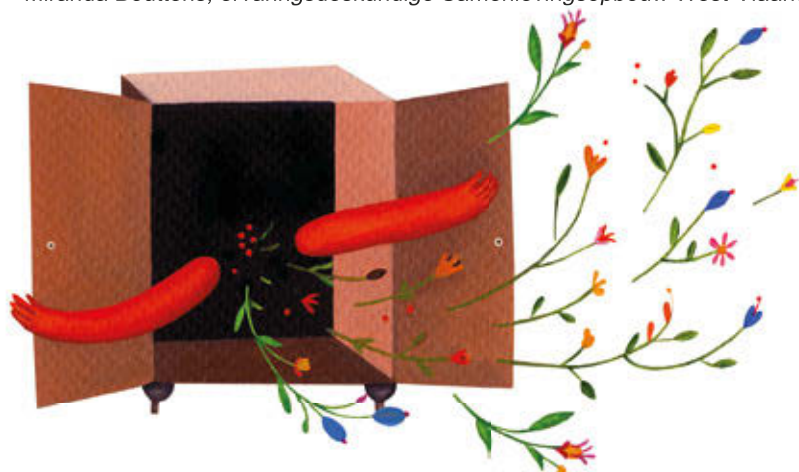
Er zijn veel kinderen in kansarme gezinnen. In België leven ongeveer 420.000 kinderen onder de armoedegrens. Er zijn grote verschillen per regio: in Vlaanderen gaat het om 10% van de kinderen, in Wallonië over 25%, in het Brussels Gewest over 40% (cijfers Koning Boudewijnstichting 2014).

En er komen veel sterke mama's als het contact en de kennis groeit. En op die manier geven zij de samenleving een belangrijk signaal.

En dat is evengoed een belangrijke richting: als mama's uit de kast komen, leren beleids-
mensen en dienstverleners bij.

Anje Huysentruyt, opbouwwerker Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen

Miranda Bouttens, ervaringsdeskundige Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen

Aardrijkskunde...

“Een brede benadering is van belang voor de doelgroep waarbij er ruimte is om alle mogelijke levensdomeinen aan bod te laten komen binnen de groep. Niet louter opvoeding. Vanuit de overtuiging dat alle thema’s: werk, gezin, onderwijs, huisvesting, justitie en gezondheid onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.”

Steven Vantorre, CAW Centraal West-Vlaanderen

“Het project Sterke Mama’s creëert kansen en het sterkt kinderen tot betere leerprestaties en dus meer kansen op de toekomst. In combinatie met een beter en positiever zelfbeeld van de mama’s wordt de draagkracht nog groter.”

Katelijne Cardoen, Klimop (Buitengewoon onderwijs).

...Houthulst op de kaart!

Houthulst is een plaats en gemeente in de Belgische provincie West-Vlaanderen. De gemeente telt ruim 9.000 inwoners. De gemeente is vooral bekend als bosrijk, met zijn Vrijbos (bekend van de Bende van Baekelandt) en de ontmiijningsbasis van het Belgische leger.

Bron: Wikipedia

Het klinkt veelbelovend: Vrijbos, Bende van Baekelandt en een ontmiijningsbasis. En daarbovenop Sterke Mama's, al is dat nog niet doorgedrongen tot het Wikipedia-netwerk.

Dat Houthulst bakermat is van een project als 'de Sterke Mama's' is niet toevallig en ook niet vanzelfsprekend. Want op de Kansarmoedeatlas West-Vlaanderen valt Houthulst niet echt op. Het gebied kleurt netjes 'groen' tot 'lichtgroen' en oogt dus oké als we de statistieken mogen geloven.

De signalen die opbouwwerkers via eigen ervaring en via samenwerking met diverse diensten en plaatselijke actoren opvingen, hadden een andere tonaliteit.

Een projectverkenning gaf een meer genuanceerd beeld waaruit bleek dat een gerichte werking op laaggeschoolde ouders/grootouders met kinderen van 0-18 jaar inderdaad een meerwaarde kon betekenen en de vicieuze cirkel van armoede-laaggeschooldheid-werkloosheid mogelijk kon doorbreken.

In dit hoofdstuk zetten we Houthulst op de kaart als een gemeente met troeven, als een gemeente met kansen, als een gemeente met inzet, als een gemeente waar specifieke bewonersgroepen gericht opbouwwerk meer dan duidelijk verdienen.

SITUERING

Houthulst is een landelijke gemeente tussen de steden Diksmuide, Ieper en Roeselare. De deekernen (Houthulst, Jonkershove, Klerken, Merkem) liggen ver uit elkaar en er is een verspreide bewoning. In 2014 telt Houthulst 9987 inwoners, 3817 huishoudens waaronder 115 eenoudergezinnen. In de gemeente is naast het OCMW weinig of geen sociale dienstverlening aanwezig. Veel centra van sociale diensten of hulpverlenende instanties bevinden zich in de omliggende steden: Diksmuide, Ieper, Roeselare en Veurne. Verplaatsingen daar naar toe zijn niet altijd vanzelfsprekend voor wie niet over eigen vervoer beschikt. Gebruik van het openbaar vervoer kost veel tijd navenant de relatief korte afstand en de frequentie van de verbindingen kan beter.

BELANGRIJKSTE CIJFERGEGEVENS (CIJFERS 2011)

Jonge werkzoekenden:

- Er zijn meer laaggeschoolde werkzoekende jongeren in vergelijking met het arrondissement (46.67% tov 43.21%).
- De werkloosheidsduur van jonge werkzoekenden ligt hoger in Houthulst dan in het arrondissement (11.11% tov 9.05%).

Leerlingen in het bijzonder onderwijs:

- Bijna een derde van de leerlingen in het Bijzonder Onderwijs De Klimop (Diksmuide) komen uit Houthulst.

Voedselhulp:

- 62 gezinnen uit Houthulst doen beroep op de voedselbank De Bosrank.

EEN STAP VERDER: BEVRAGING VAN DOELGROEP EN DIENSTEN

Uit de cijfergegevens van de Kansarmoedeatlas West-Vlaanderen (2011) bleek, behalve een overschrijding van de drempelwaarde wat betreft werkloosheid, weinig aan de hand in Houthulst.

Een bevraging van diverse diensten en voorzieningen enerzijds en een bevraging van een 12-tal gezinnen anderzijds, bracht een meer complexe problematiek aan het licht waarbij de samenhang tussen een aantal moeilijke punten verduidelijkt werd.

De diensten die meewerkten: Gemeenteschool Jonkershove, Vrije Basisschool Jonkershove, Merkem, Houthulst, St Kristoffel, BLO De klimop Diksmuide, CLB Veurne-Diksmuide, Kinderopvang Houtekind Houthulst, CKG St Clara, Jeugddienst Houthulst, CM, De Bosrank voedselbedeling, CAW Centraal-West-Vlaanderen, Kind en Gezin, Bond Moyson, Regionale Welzijnsraad Veurne-Diksmuide, Thuisbegeleidingsdienst Golfbreker, toenmalig Schepen Ann Vansteenkiste (op dit moment burgemeester).

Items waarmee kwetsbare gezinnen moeilijkheden ondervinden

- **Vervoer:** zonder eigen vervoer is de bereikbaarheid enorm beperkt qua werk, qua dienstverlening, qua sociaal contact, qua vrije tijd.
- **Voeding:** nood aan meer informatie over gezonde voeding. Het idee leeft dat verse voeding duur is en klaargemaakte voeding goedkoper en sneller klaar is.
- **Participatie en sociaal netwerk:** veel eenzaamheid en nood aan ontmoeting, weinig deelname aan het verenigingsleven, kwetsbare gezinnen hebben een eigen maar eerder beperkt netwerk, nood aan speelruimte en nood aan ontmoetingskansen.
- **Arbeid:** kwetsbare gezinnen hebben vaak te kampen met werkloosheid, krijgen vaak slechtbetaalde jobs, weinig werk voor vrouwen in de onmiddellijke nabijheid.

- **Onderwijs/Opvoeding:** dure schoolfacturen, vermijden van oudercontacten omdat ze zich minderwaardig voelen, gebrek aan informatie, kinderopvang wordt ervaren als zijnde te duur en vormt op die manier een rem op het willen buitenshuis werken.
- **Inkomen, schulden en financies:** het leven is duur, vervangingsinkomen te laag, papierwinkel is moeilijk en schuldbemiddeling wordt niet altijd als een goede oplossing ervaren.
- **Wonen:** nood aan kwalitatieve (huur)woningen, huurprijzen niet duidelijk, hoge huur op de privémarkt, geen geld voor verbouwing of energiebesparing, geen kennis van premies.
- **Dienstverlening:** te weinig nabije dienst- en hulpverlening voor kansarme gezinnen, geen kennis van rechten en plichten.

Mogelijke oplossingen vanuit deze verkenning

- **Vervoer:** meer busvervoer in de dealkernen, boodschappendienst, vrijwilligersnetwerk mobiliteit, dienstverlening centrumsteden dichterbij brengen.
- **Voeding:** gezond en budgetvriendelijk leren koken, koken met ingrediënten van De Bosrank.
- **Participatie:** toegankelijk en veilig jeugdhuis, meer openbare speelruimtes.
- **Arbeid:** werkgelegenheid verbeteren, niet alleen maar schoonmaak.
- **Onderwijs/Opvoeding:** vorming en ontmoeting met ouders, zoeken naar betere afstemming school-ouders, huiswerkbegeleiding.
- **Inkomen, schulden en financies:** vorming over beheeren van gezinsbudget, informatie over schuldbemiddeling.
- **Wonen:** meer sociale woningen, meer info over wonen en premies, huurprijzen aanpakken.
- **Dienstverlening:** nood aan informatie hoe en waar welke dienst te bereiken is, zitdagen in de gemeente uitbouwen, laagdrempelige ontmoetingsplaats waar diensten langskomen.

Opmerking:

Sommige van deze suggesties kunnen lokaal aangepakt worden, andere vragen een bovenlokale aanpak en verandering. Hoe en wat binnen het kader van dit project concreet werd aangepakt, ontdek je verderop in dit rapport.

Fysica...

“Door kortgeschoolde-alleenstaande moeders te versterken, beogen we de kinderen ook te versterken. Op die manier ontstaat een minder grote afhankelijkheid van bijvoorbeeld OCMW. Tegelijk bezit het project een curatieve en preventieve functie wat ook een meerwaarde betekent binnen onze huidige OCMW-werking.”

Kristof Mortier, Kathleen Haeve, Els Verbrugghe, OCMW Houthulst

“Kansen bieden en mensen versterken in het organiseren van hun huishouden, hun geldbesteding, de opvoeding van kinderen,... kortom een integrale gezins-ondersteuning is enorm belangrijk.”

Johanna Decroos, CM Houthulst

...hefbomen tussen last- en krachtarm

Een hefboom is een mechanisme waarmee een kleine kracht in combinatie met een grote beweging wordt omgezet in een kleine beweging die een grote last verplaatst, waarvoor een grote kracht nodig is. Dit principe werd geformuleerd door de Griekse wis- en natuurkundige Archimedes, die berekende hoe hij met een hefboom de aarde zou kunnen optillen.

Bron: Wikipedia

Wie heeft last?

Wie bezit kracht? Waar vind je draagkracht?

En hoe kan kracht de last in beweging brengen zodat het minder lastig wordt?

Een lokale samenleving opbouwen doe je nooit alleen. En dus zocht Samenlevingsopbouw vanaf de start andere partners, als een netwerk, als een steun, als een basis met specifieke expertises. Altijd ging het om partners die ervaring hadden en vertrouwd waren met het werken met kwetsbare gezinnen en gezinsondersteuning.

Een belangrijke hefboom, financieel dan, was de projectsubsidie Kinderarmoedebestrijding 2012 van de Vlaamse overheid en de steun van de Provincie West-Vlaanderen.

Het project 'Sterke Mama's' is een voorbeeld van hefboomwerking. Die werking, die samenwerking dus, was reeds vanaf de start aanwezig en was aanleiding tot een aantal sleutelactiviteiten.

CENTRALE DOELSTELLING

Vanuit de verkennende fase (zie hoofdstuk 'Aardrijkskunde') werd een centrale doelstelling geformuleerd:

De uitbouw van een structureel aanbod aan integrale gezinsondersteuning voor ouders en kinderen van 0 tot 18 jaar in een kwetsbare gezinssituatie in het landelijke Houthulst tegen eind 2014. Dit aanbod wordt participatief ontwikkeld en uitgebouwd met de gebruikers/cliënten en zoveel als mogelijk in samenwerking met bestaande diensten, organisaties, voorzieningen. Er is specifieke aandacht voor het bereiken van ouders met kinderen van 0 tot 3 jaar.

DE START: 'VERDER KIJKEN DAN MORGEN: OUDERS ONTMOETEN OUDERS'

Het project is van meet af aan opgestart als een samenwerkingsverband tussen:

- Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen.
- OCMW Houthulst.
- CAW Centraal-West-Vlaanderen.
- Kind en Gezin.

Deze diensten vormen de **stuurgroep** die driemaandelijks samen komt. Samenlevingsopbouw zit deze stuurgroep voor en zorgt voor uitnodiging, agenda en verslag.

Overige diensten zoals mutualiteiten, scholen, CLB, kinderopvang, jeugddienst, thuisbegeleidingsdiensten, voedselhulp, Kind en Gezin, Bijzonder Onderwijs, Provincie West-Vlaanderen,... worden betrokken bij het project via een zesmaandelijks 'informeel LOP' (Lokaal OverlegPlatform). Deze partners spelen een belangrijke rol in het bekendmaken en de toeleiding naar het project. Doordat de diensten elkaar beter leerden kennen, verliep de doorverwijzing onderling vlotter. **Dit overlegplatform was een 'experiment'**: het was de eerste keer dat deze diensten en organisaties – allen betrokken op de leefsituatie van kwetsbare gezinnen – lokaal werden samengebracht.

ERVARINGSDESKUNDIGE

Dankzij de subsidie voor lokale projecten kinderarmoedebestrijding 2012 van de Vlaamse overheid kon een **ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting** worden ingeschakeld.

Voordelen:

- Iemand die uit eigen ervaring dicht staat bij de leefwereld van de Sterke Mama's: herkenbaarheid en het snel ontwikkelen van een vertrouwensbasis enerzijds, een grotere inlevingskracht anderzijds.
- Vanuit haar deskundigheid zorgt de ervaringsdeskundige voor een snel oppikken van signalen en kan die vertolken naar een vormingsaanbod, een toeleiding of een individueel gesprek via een huisbezoek.
- Het groepsproces en de communicatie kreeg vorm op maat en tempo van de Sterke Mama's.
- Individuele ondersteuning van kwetsbare gezinnen in hun contacten met diensten waar nodig.

Economie... de rekening na het rekenen

“Op het einde van mijn geld is er nog altijd een flink stuk maand over.”

Wijsheid van veel Sterke Mama's

Deze uitspraak hoeft geen tekening...

Koken kost geld. In het geval van de Sterke Mama's was dit soms letterlijk het geval. Maar een project opzetten, vraagt steun op veel vlakken: begeleiding en dus werkuren, financiële slagkracht, logistieke hulp, ...

PERSONEELSINZET

Voor het project Sterke Mama's werd een opbouwwerker en een ervaringsdeskundige ingezet.

- De opbouwwerker werd voor 50% FTE ingezet dankzij decretale middelen Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen en projectmiddelen Provincie West-Vlaanderen.
- De ervaringsdeskundige werkte voor 20% FTE dankzij projectmiddelen Kinderarmoedebestrijding Vlaamse Gemeenschap.

ALGEMENE ONDERSTEUNING

Zonder de steun van OCMW Houthulst was Sterke Mama's een droom gebleven. OCMW Houthulst voorzag een budget van 5000 € per jaar, op meerdere jaren voorzien in het beleidsplan en de begroting. Ook het lokaal (de 'raadszaal') werd ter beschikking gesteld. In dit lokaal is ook een keuken aanwezig die met plezier en creativiteit werd gebruikt tijdens de tweewekelijkse bijeenkomsten van de Sterke Mama's.

BEROEP DOEN OP ANDERE ACTOREN QUA VORMING, INFORMATIE,...

Het project deed zoveel mogelijk beroep op activiteiten, infoaanbod vanuit diverse diensten. We denken hierbij o.a. aan het vormingsaanbod betreffende de Goed Gevoel Stoel, cursussen opvoedingsondersteuning, infosessies en vormingen CAW,... Waar dit niet gratis kon, werden de projectmiddelen van de Vlaamse overheid aangewend. Voor specifieke activiteiten zoals de jaarlijkse daguitstap werden apart middelen gezocht zoals korting via Steunpunt Vakantieparticipatie,...

Moedertaal...

“De mama’s worden mondiger. Dat is toch opvallend. Je merkt dat deze vrouwen groeien en hun netwerk uitbreiden. Het zelfwaardegevoel is gestegen.”

Kristof Mortier, Kathleen Haeve, Els Verbrugghe, OCMW Houthulst

De uitgangspunten van het project zijn nu duidelijk. Het waar, het waarom en een idee van het hoe... liggen vast. Tijd voor de werkelijkheid. Tijd voor een kennismaking met... de Sterke Mama's!

... kennismaking met de Sterke Mama's

EEN STERKE MAMA VERTELT...

Ja, ik ben een mama. Ik heb 2 dochters en een zoon. De zoon is al wat ouder en na een hoop troubles uiteindelijk wat rustiger geworden. Hij woont nu in een begeleidingswoning in Diksmuide. Jarenlang miserie gehad met zijn maten en het drugsmilieu.

Ik ben gescheiden en woon nu alleen. Ik ben niet op jacht naar een partner. Als het komt, dan komt het. Mijn ex dronk en dat is dus niet goed afgelopen.

Mijn dochters? Dat is mijn rijkdom! We stellen het samen goed. We lachen en 'kekgaaien' heel wat af. Ze weten wat voor zorgen ik draag. Ze houden mij recht. Zij zorgen voor werk, ze stellen vragen, ze willen wat. En als je dan zelf een beetje in de put zit, dan zeg je: 'Allé, vooruit'. Ik moet vooruit. Ik moet zorgen voor mijn kinderen.

De Sterke Mama's zijn voor mij een uitlaatklep. En het tofste is: we zijn allemaal gelijk!

Ik ben een tettergat en ook wel nieuwsgierig ('curieus' in het West-Vlaams...). Ik leer veel bij. Er wordt hier vanuit verschillende diensten informatie gegeven en soms besef je dat je jaren niet wist wat er bestond aan mogelijkheden. En nog iets: ik heb geleerd mijn mond open te doen aan een loket. Je moet zelf naar buiten komen met je vragen. Ze komen het jou niet vragen! En dat is het belangrijkste wat ik hier leerde. Wie zijn mond niet opendoet, is een sukkel.

Vroeger had ik een buitenshuisjob maar sinds een ongeluk gaat dat niet meer. Ik werk niet meer in loonverband en heb een leefloon. Ik vind het tof dat mijn dochters soms wat bijwerken en een beetje afdragen voor het huishouden. Ik doe wel aan vrijwilligerswerk: om de drie weken ga ik mijn neef die in een rolstoel zit, helpen voor boodschappen en huishoudelijk werk.

Ben ik sterk? Ik denk van niet. Ik ben zwak want ik zou alles weggeven wat ik heb. Ik zal nooit rijk zijn en ik moet niet rijk zijn. Ik ben blij dat ik geen schulden heb. Wat ik wel mis zijn huisdieren. Ik zie zo graag beestjes. Maar ik woon op een appartement en dat gaat niet.

En als het moeilijk gaat dan leg ik muziek op. Schlagers. Frans Bauwers en dan meejoelen. Dat doet deugd!!

Als ik ooit de lotto win, dan koop ik me een boerderij met veel beesten en mag iedereen die geen bed heeft daar komen slapen.

Voilà. Is dat genoeg? Of moet je nog iets meer weten?

DOORBOMEN OVER DE MAMA'S MET EEN WOORDBOOM

In voorbereiding van het evenement 'Sterke Mama's komen uit de kast' op 20 mei 2015, werden begin 2015 interviews afgenomen over hun leven, de lasten en krachten. Individuele gesprekken, maar ook vragenlijsten. Dat gebeurde op verschillende momenten, op de tweewekelijkse bijeenkomsten.

De interviews werden genoteerd. **Het verhaal op de vorige bladzijde is niet één verhaal**, het is een synthese van wat meest werd gehoord, met feiten die waar zijn maar niet op één mama kunnen geplakt worden. Het is een waarheidsgetrouw prototype. Dat vooral om de privacy te waarborgen.

Maar met alles wat de Mama's vertelden, werd iets anders gemaakt.

Een woordboom.

Deze woordboom vind je op volgende bladzijden.

HOE KOMT ZO'N WOORDBOOM TOT STAND?

Vanuit de interviews werden kernwoorden aangeduid. Hoe meer een woord werd gebruikt, hoe zwaarder het gewicht. Vanuit een kernwoord ontstond een nieuwe tak, kwamen nieuwe elementen boven. Hoe meer gebruikt, hoe zwaarder het gewicht. Dat is het uitgangspunt van een woordboom.

Verder worden ook kleuren gebruikt. Sommige vertakkingen zijn inspirerend, leven gevend. Andere grote of kleine takken lopen dood, of eindigen in een niet te overziene problematiek.

ENKELE NOTITIES BIJ DE WOORDBOOM STERKE MAMA'S

Zeer opvallend was dat alle, maar dan ook alle Mama's, het woord 'vooruit' centraal plaatsten in het gesprek.

We moeten vooruit. Vooruit.

Wie zoiets zegt, zit niet in een comfortabele zetel. Zoiets wordt gezegd als de situatie niet voor de volle honderd procent oké zit. Het is een uitroep om kracht te verzamelen. En dan is het interessant te zien waar die krachten liggen, na te gaan waar het dan soms doodloopt.

Na het kernwoord 'allé, vooruit!', zie je een aantal thema's steevast naar boven komen. In volgorde van belangrijkheid:

- Kinderen ('de joengens').
- Huisdieren.
- Contacten.
- Hobby.
- Geld.

Kinderen en huisdieren vormen een absoluut zwaargewicht als het gaat om het leven 'levend' te maken. En dan volg je gewoon de woordboom. We geven een paar voorbeelden:

- Kinderen zijn tegelijk een bron van vreugde en last. Bij dochters merken we een duidelijk betere relatie dan met de zonen. Een voorbeeld: zelfs al wordt een dochter ongewenst zwanger, dan is dat eigenlijk geen punt. Zonen die in een verkeerd milieu terechtkomen, met drugs te maken krijgen of sterk spijbelgedrag vertonen... dat zijn de echte zorgen.
- Huisdieren zijn er graag gezien. Katten vooral, maar ook honden. En daarnaast alle mogelijke variaties van gepluimde vrienden, grote vierpoten... ed. De affectie naar deze dieren is enorm.
- Binnen de aftakking 'contact' wordt het plaatje zeer complex. De familieband zit meestal niet goed. De partnerrelatie is een vrij brede tak die zowat alle mogelijkheden bergt. Maar meestal niet borgend is.
- De zijtak 'Sterke Mama's' is een levend onderdeel van deze vertakking.

BOOMINSPECTIE: ONTBREKENDE TAKKEN

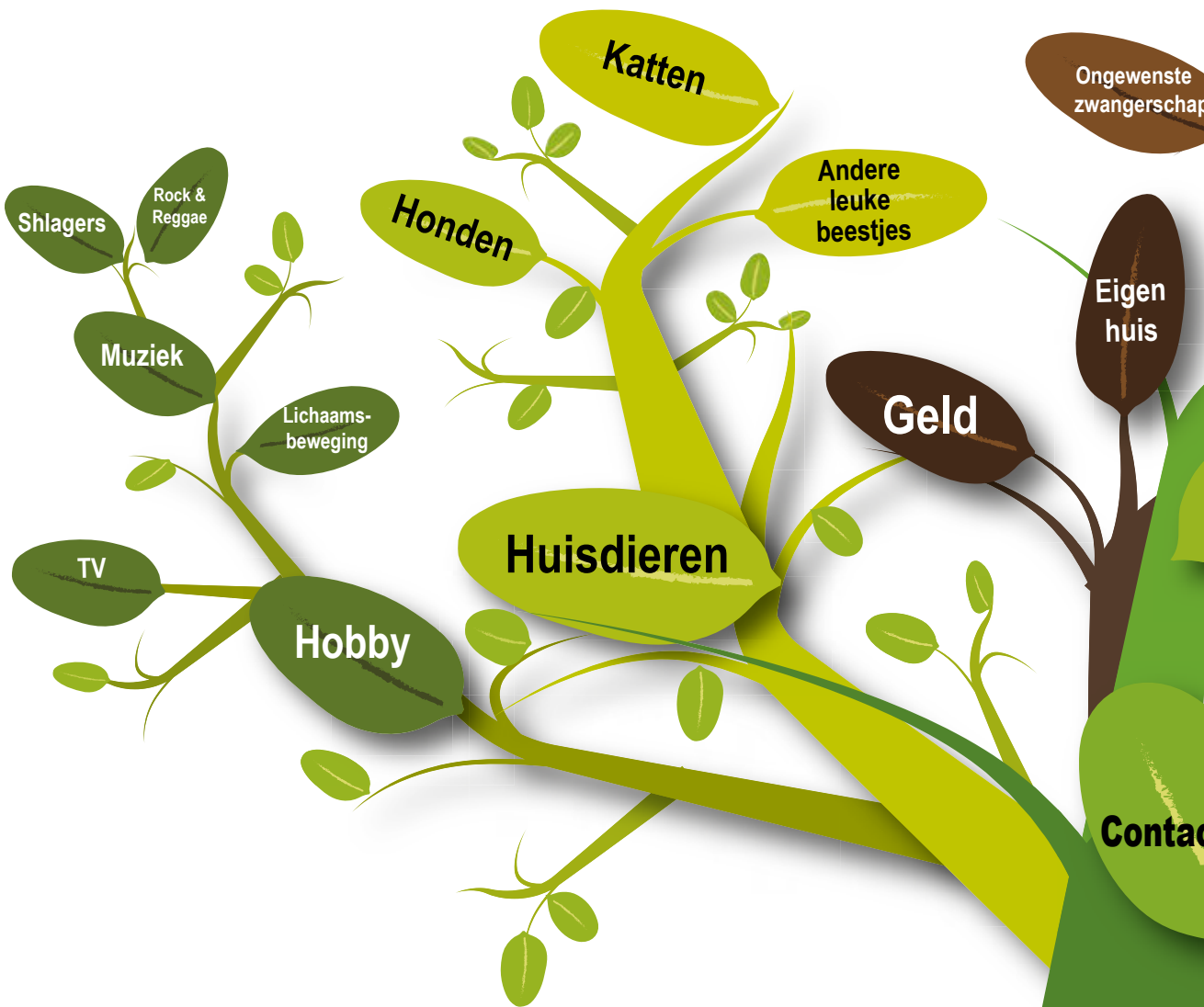
Er is nog werk aan de winkel bij een tweede reflectie op de woordboom.

- De boom is niet evenwichtig in groei. Heel veel takken, levende en dode, zitten in de richting van het sociale: relaties, kinderen, geld, werk, informatie en dienstverlening.
- Een nieuwe tak in dat sociale is dan de Sterke Mama's.
- De tak van puur genieten, vrije tijd, hobby's... is veel zwakker. Huisdieren worden tot en met gekoesterd, maar voor eigen hobby's is weinig geld weggelegd.

Als we zien waarover de meeste bladen, buiten de politieke en juridische katernen, het hebben: mode, reizen, cultuur, huizen en design. Niets daarvan hier. De Sterke Mama's genieten van een avondje tv, een schlager en af en toe wandelen. Van verenigingsleven, vakbonden, huisinrichting of – verbouwingen... geen spoor. Om een lang verhaal kort te maken:

Het project Sterke Mama's is een levende tak binnen het sociale leven van de participerende mama's. Het verrijkt de contacten, er ontstaat een netwerk, men waardeert de inspanningen van dienst- en hulpverlening, men leert bij.

Niet alleen blijven trendy domeinen compleet out of the picture, veel erger nog is dat er gebrek is aan inkomen (geld) en heel veel onzekerheden : onzekere huisvestingssituatie, inkomensonzekerheid, werkonzekerheid, onzekerheid in familiesituaties en relaties, ...

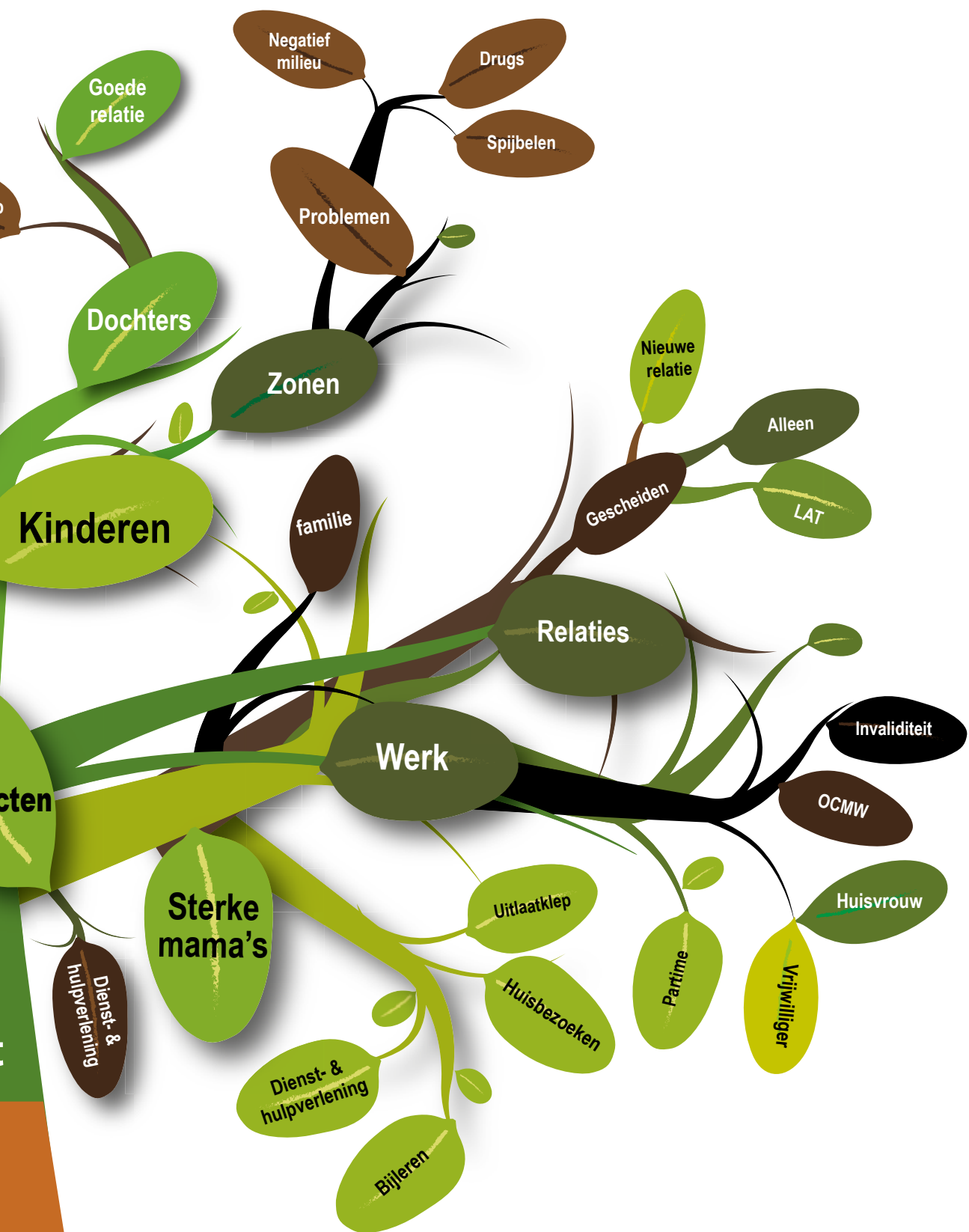

KLEURLEGENDE WOORDBOOM

- Hoe groener het kleur van de tak, hoe meer open en mogelijkheden de toekomst biedt.
- Hoe donkerder (van donkergroen naar zwart) het kleur van de tak en hoe herfstachtiger het blad, hoe meer problematisch de situatie komt en zelfs doodloopt (letterlijk en figuurlijk).
- Na de slogan: 'vooruit', zie je diverse levensdomeinen. Contact (en daarachter familie, werk, diensten, Sterke Mama's), kinderen (en daarachter zonen en dochters), geld (daarachter huis), huisdieren (apart als niche omdat elke Sterke Mama hierover sprak), hobby (kleine tak waar vooral niet gespendeerd wordt).

Allé,
vooruit

Mama's

Geschiedenis

“Ik merk een enorme evolutie bij de Sterke Mama’s op vlak van de schoolomgeving. Ze dragen zorg voor elkaar, ze halen elkaars kinderen op en verbreden hun sociaal netwerk. Ze nemen deel aan ontmoetingsmomenten en ik merk een verhoogde betrokkenheid.”

Jeroen Desender, Directeur Vrije Basisschool Houthulst

... een kroniek van 3 jaar Sterke Mama's

Wat hebben vrouwen als:

Eleonara Van Aquitanië, Maria Van Bourgondië, Marie Curie, Katherina De Grote, Koningin Elisabeth, Golda Meir, Madonna, Hilary Clinton, Angela Merkel, Indira Gandhi, ,...

gemeen met vrouwen als:

Mieke, Claudine, Jaitske, Steffie, Marijke, Rita, Sindy, Kimberley, Griet, Caroline, Tineke, Jill, Linsey, Mariska, Marina, Saskia, Saïda,...?

Juist.

Het zijn sterke vrouwen en mama's.

Alle gekheid op een stokje: op 3 jaar maak je noch schrijf je geschiedenis. Dat weten wij ook wel. Maar toch kan een intense werking op 3 jaar tijd heel wat beweging maken. Dat geldt voor de internationale en nationale politiek, voor sportmensen, voor de rising stars in de showbizz die dan ook weer snel zakken.

Drie jaar is niets en drie jaar is een eeuwigheid.

Voor de Sterke Mama's was het noch het één noch het ander. Deze jaren van samen groeien in een groep waren een ankerpunt, een spil, een hefboom om binnen het eigen leven, samen met andere vrouwen, een positieve drive te vinden.

Maar laten we de feiten voor zichzelf spreken.

Wat gebeurde nu eigenlijk tijdens die 3 jaar (2012-2014)?
En hoe werden de Sterke Mama's sterk?

DE FEITEN: DE GROEP

Tussen 2012 en 2014 werden **26 mama's** bereikt. Op de **tweewekelijkse bijeenkomsten** zijn gemiddeld **16 mama's** aanwezig. Elke **1ste en 3de dinsdag van de maand** is er een bijeenkomst van 9u tot 13u in de raadzaal van OCMW-Houthulst. Deze mama's vertegenwoordigen zo'n **40 kinderen**. Soms komen de kleintjes mee, de anderen zitten op school.

Tijdens de schoolvakanties worden **activiteiten met de kinderen** uitgestippeld. De **pa-pa's** worden **2 keer per jaar** uitgenodigd: een zomerfeest en een daguitstap.

DE GROEP VINDEN EN ERVAREN

Vrouwen vinden de groep op diverse manieren. En uiteraard: naarmate de groep een bestendig karakter krijgt, is de mond-tot-mondreclame niet te onderschatten. Van 'Sterke Mama' naar een mama die kan sterker worden.

De weg vinden gebeurt via:

- Opbouwwerker en ervaringsdeskundige (Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen).
- De mond-tot-mondreclame van Sterke Mama's zelf.
- De scholen in Houthulst.
- OCMW Houthulst.
- Kind & Gezin.
- Andere diensten of voorzieningen.

De eerste ervaring is voor Mama's complex:

- Angst voor het nieuwe en onbekende schrikt af.
- Blij om bij andere mensen te zijn, te zien dat je niet alleen staat ten aanzien van een bepaalde problematiek.

WAT GEBEURT OP ZO'N GROEPSBIJEENKOMST?

- Verwelcoming met koffie.
- Bijpraten.
- Vorming en info, wat zeer divers getint is: budget, grenzen stellen, puberproblemen, kleur- en stijlanalyse, 'goed gevoel stoel' (psycho-sociaal welbevinden), CAW, CLB, Kringwinkel...
- Maatgerichte vorming op vraag van de Mama's.
- Uitwisseling van kledij en speelgoed.
- Papieren regelen met een maatschappelijk werker indien nodig.
- Samen een maaltijd klaarmaken en samen aan tafel.
- Uitwisseling van tips over de va-et-vient van het dagelijkse leven: vervoer, sociaal tarief, koopjes...

HUISBEZOeken, EEN GO-BETWEEN

Om de twee weken komen de Mama's bijeen in de zaal van OCMW-Houthulst. Het al of niet kunnen of niet willen aanwezig zijn, is een aandachtspunt. Daarom wordt intensief geïnvesteerd in huisbezoeken, zeker bij de mama's die even uit beeld verdwijnen. Tijdens deze huisbezoeken wordt gepolst naar problemen, individuele of meer algemene. Tegelijk worden ook contacten gelegd met diensten en hulpverlening. De huisbezoeken zijn belangrijk als opbouw van een basis van vertrouwen. Zeker als het gaat om zeer vertrouwelijke informatie of problemen, kan een huisbezoek openingen maken naar én vertrouwen én toeleiding naar specifieke dienstverlening. Maar een huisbezoek geeft ook inkijk op de diverse problemen en hoe deze problemen samenhangen. Dat maakt dat de signalering van deze problemen naar diensten/beleid een stevige(r) bodem krijgen. Toch zijn huisbezoeken niet vanzelfsprekend:

- De verwachtingen liggen hoog.
- Je komt binnen in de persoonlijke, intieme kring. Soms is dat storend: het huis ligt niet proper, de partner wil het niet...

DE STERKE MAMA'S OP FACEBOOK

Op vraag van de Mama's kwam er een facebookpagina. Gebruikt voor:

- Bekendmaking activiteiten en reminders.
- Infodoorstroming van thema's die aan bod kwamen op de groepsbijeenkomsten voor wie er die keer niet lijfelijk kon bij zijn.
- Sociale netwerkvorming en contact tussen de Mama's naast de groepsbijeenkomsten.
- Creëren van draagvlak en bekendmaking bij bredere groep geïnteresseerden (beleidsmakers, diensten, ...).
- Het geven van prikkels en tips rond dienstverlening, opvoeding, actualiteit, ...
- Betere en snellere opvolging door de opbouwwerker indien blijkt dat een Mama problemen heeft en via facebook te kennen heeft het moeilijk te hebben.

DE KINDEREN BINDEN MAMA'S

Kinderen en kinderarmoede vormde het startpunt voor het project Sterke Mama's.

En cours de route werden de vrouwen een groep, omdat de band tussen die mama's en hun kinderen zeer uitgesproken was. Ervaringen delen, samen dingen doen, samen bijleren, ... scheidt een band.

Maar uiteraard bleef het spoor 'kinderen' en 'opvoedingsondersteuning' een belangrijke klemtoon. En dus was er binnen het project ook ruimte voor:

- Activiteiten tijdens schoolvakanties.
- Zomerfeest.
- Uitstap naar een pretpark, een picknick.

Het samenwerken van ouders met kinderen betekent een opentrekken van relaties. Kinderen leren kinderen kennen en staan niet langer alleen op de schoolplaats (dixit een Sterke Mama), ouders leren kinderen in een andere omgeving zien, wat oudere kinderen helpen andere kinderen, papa's leren ook de Sterke Mama's kennen en er is de boost van een aparte activiteit, een surplus, een extraatje,...

DIENSTEN TOT DIENST

Tijdens groepsbijeenkomsten of huisbezoeken worden ouders geïnformeerd over het bestaan van diensten die een hulp kunnen zijn voor een specifiek probleem.

Diensten worden uitgenodigd naar de groepsbijeenkomsten om hun werking op een toegankelijke en begrijpelijke manier toe te lichten. Mama's krijgen op die manier de kans om rechtstreeks vragen te stellen en eventueel een afspraak te maken voor een individueel gesprek. Zo krijgen diensten gelegen buiten Houthulst ook een gezicht en wordt de drempelvrees kleiner.

Tijdens groepsbijeenkomsten wordt soms ook gesproken met de verantwoordelijke van diensten over ervaringen met de dienst. Zo worden verbeterpunten ontdekt, onduidelikheden verhelderd en komt er een dialoog tussen diensten en gebruikers/doelpubliek. Een gesprek met CLB was hiervan een 'sprekend' voorbeeld.

De opbouwwerker en ervaringsdeskundige horen vaak de eerste verzuchting, en verwijzen dan door naar andere diensten. OCMW, CAW en CLB zijn de diensten waar het vaakst wordt naar doorverwezen.

Opmerking:

Samenlevingsopbouw is geen hulpverleningsinstantie maar ontvangt wel tal van hulpvragen. Van bij de aanvang van het project was het een absolute voorwaarde om goede samenwerking met dienst- en hulpverleningsinstanties uit te bouwen waar mensen ook met hun individuele problemen en noden terecht konden.

STERKE MAMA'S BREKEN UIT!

Van tijd tot tijd verlaten de Sterke Mama's de vertrouwde omgeving en nemen initiatief of sluiten aan bij activiteiten erbuiten.

- Ontmoetingsmomenten op school.
- Herstellen van voorleesboekjes op school.
- Op bezoek naar het justitiehuis.
- Deelname aan vormingen van het lokaal dienstenaanbod.
- Organiseren van theatervoorstelling rond opvoeding.

STERKE MAMA'S WORDEN BEWUST ...

Doorheen de groepsmomenten worden Sterke Mama's zich bewust van hun plaats in de maatschappij en van de structurele component van armoede. Ze zien dat ze niet alleen staan en leren hun individuele problematiek te overstijgen.

Voorbeelden hiervan:

- Ieders Stem Telt (mening geven, deelnemen aan het politieke debat, ...).
- Hart boven Hart (informereren, deelnemen aan De Grote Parade).
- maar ook op lokaal niveau: af en toe aanwezig zijn op het informeel LOP met een getuigenis en in dialoog met aanwezige diensten, ...

Zingeving

“Ouders en kinderen treden uit hun eigen schaduw. Ze krijgen en nemen meer kansen in hun leven.”

Marina Sweertvaegher, Gesubsidieerde Vrije Basisschool Kouterkind Merkem

“In het begin was er een terughoudendheid om bepaalde thema’s aan te snijden. Nu zie ik een grotere verscheidenheid aan thema’s bespreekbaar worden.”

Steven Vantorre, CAW Centraal West-Vlaanderen

“De Mama’s zijn veel mondiger geworden. Je ziet ze groeien in zelfvertrouwen, in weerbaarheid.”

Rosita Baert, De Bosrank voedselhulp

... of de moraal van het verhaal

*Want als je dan die ambtenaren op de toestand wijst, dan zeggen ze:
"Het spijt me, u staat achter aan de lijst." Boudewijn De Groot.*

Je kunt niet zonder de anderen. Jef Vanuytsel.

Help! I need somebody, help! The Beatles.

You just call out my name, and you know wherever I am, I'll come running to see you again. Carole King.

Hoop doet leven. Will Tura.

Ben ik te min? Ben ik te min omdat je vader meer poen heeft dan de mijne? Armand.

Wat is de zin van een groep als 'De Sterke Mama's'. Helpt een dergelijke aanpak hun situatie vooruit? Belangrijke vragen.

Het opbouwwerk had **een multipele aanpak:**

- Procesmatig.
- Groepsmatig.
- Maatgericht.
- Participatief.
- Samenwerking met veel diensten en diensten ook dichterbij brengen. Daarbij inspelen op het bestaande aanbod: veel diensten geven gratis vorming, infosessies. Het is een kwestie van terreinverkenning en op dat terrein ook welwillende partners te ontmoeten.

Deze aanpak vraagt ook een specifieke begeleidershouding: veel empathie, geduld, positief denken, creativiteit, luisterbereidheid en vooral onbevooroordeeld geloven in mensen ...

Na drie jaar werken, zien we effecten op VIER domeinen

- Een effect in **persoonlijke groei.**
- Een effect in **groei van het sociaal netwerk.**
- **Betere toegang tot hulp- en dienstverlening.**
- **Grotere politieke bewustwording.**

EEN EFFECT IN PERSOONLIJKE GROEI

Na 3 jaar tweewekelijks samenkomen, zien we mama's veranderen.

- Men wordt zelfbewuster: 'we zijn allemaal gelijk en we zijn niet minder dan anderen.'
- Het leren omgaan met elkaar is niet altijd gemakkelijk, maar vergroot ook de communicatievaardigheid, het respect voor een ander, inzicht in zichzelf.
- Op school ziet men de mama's mondiger worden.
- Zelf initiatief nemen. En zo zien we creamama's, wandelmama's,... ontstaan.
- Terug aan de slag: terug aan het werk, een opleiding als ervaringsdeskundige starten,...

EEN EFFECT IN GROEI VAN SOCIAAL NETWERK

De groei ligt niet alleen op het persoonlijke vlak. De Sterke Mama's worden ook sociaal actiever en vergroten hun sociaal netwerk...

- Het sociaal isolement wordt doorbroken: er is meer contact, er wordt gepraat aan de schoolpoort,...
- De kennissenkring wordt groter.
- De mama's steunen elkaar onderling, zowel op moreel vlak als op praktisch vlak (vervoer, oppas, kledij, tips,...).
- Er is meer kans deel te nemen aan activiteiten met een fungehalte die anders onbetaalbaar zouden zijn.
- Ook de kinderen van de Sterke Mama's leren elkaar kennen en worden vrienden. Ze verkennen nieuwe terreinen waardoor hun leefwereld verruimt.

BETERE TOEGANG TOT HULP- EN DIENSTVERLENING

Door aanwezigheid van diensten tijdens de groepsmomenten en de informatie die ouders krijgen, wordt ook de wereld van de hulp- en dienstverlening toegankelijker:

- Meer kennis over waar men terecht kan voor een specifieke dienstverlening en meer zelfvertrouwen om de stap te zetten.
- Sneller toestappen naar diensten: stellen zelf vragen, zoeken hun rechten en zetten sneller de stap naar hulp.

GROTERE POLITIEKE BEWUSTWORDING EN SAMEN STERK

Tijdens de groepsbijeenkomsten werd in de loop van het proces de blik opengetrokken. De Mama's werden sterker in het verwoorden van problemen en aangeven van mogelijke oplossingen. Meteen leerden ze dat ze samen ook – weliswaar nog steeds kleine – maar toch reële veranderingen kunnen bekomen. Een mooi voorbeeld hiervan is dat naar aanleiding van de voorstelling van het CLB op de groepsbijeenkomsten en vragen van de Sterke Mama's, het CLB in de toekomst nog meer werk wil maken van een maatgerichte aanpak voor kwetsbare gezinnen.

Beweging zien we o.a. ook in:

- Individuele problemen worden aan tafel besproken en er wordt gemerkt dat problemen soms helemaal niet individueel zijn maar een maatschappelijke oorzaak hebben.
- Kwetsbare groepen krijgen door de Mama's een publieke stem.
- Steun vanuit het OCMW voor het project: een andere manier dan individuele financiële steun...
- Meewerken aan opbouw kasttentoonstelling en infomoment naar diensten en voorzieningen.

Kortom, er is duidelijk sprake van **een sterker zelfsturend vermogen** binnen het kader van een groepsgroei. Ook dat is armoedebestrijding!

Statistiek of...

“Empathie, doorzettingsvermogen, luisteren, geen vooroordelen, geloven in de kracht van mensen, positief blijven ondanks de vele problemen, tijd krijgen, het werk van velen, waardevol, noodzakelijk, ... Dit zijn maar enkele gedachten die bij me opkomen als ik nadenk over 3 jaar werking Sterke Mama’s ...”

Anje Huysentruyt, opbouwwerker, Samenlevingsopbouw West-Vlaanderen

“Het zou jammer zijn, mocht dit project nu eindigen omdat het zeker nog niet aan een eindpunt is gekomen. De mensen die nu betrokken zijn, hebben nog steeds nood aan ondersteuning. Hen op weg zetten om zelf initiatieven te nemen, is nog aan een prille beginfase toe. Het duurt jaren vooraleer er van effectieve, blijvende, groeiende resultaten kan gesproken worden.”

Marina Sweertvaegher, Gesubsidieerde Vrije Basisschool Kouterkind, Merkem

... waarom cijfers niet alles zeggen

*Er zijn drie soorten leugens: leugens, grotere leugens en statistieken.
Benjamin Disraeli.*

Je kunt de hongerende niet voeden met statistieken. David Lloyd George.

Armoede is niet met geld te koop. Herman Brusselmans.

Ik geloof dromen eerder dan statistieken. William Sarayon.

De aandachtige lezer heeft het al gemerkt: dit rapport bevat weinig cijfers, weinig statistieken, weinig diagramma's.

Dat is niet toevallig. De werking van de Sterke Mama's is moeilijk in een cijfer te vatten. Hoe kan de groei van mensen, het stimuleren van sociale interactie, het meer toegankelijk maken van de nodige dienst- en hulpverlening een score krijgen?

Volgens de statistieken is Houthulst op zich geen kansarme gemeente. Het kleurt niet rood in de Kansarmoedeatlas. In cijfers zie je de verdoken armoede niet. En met een landelijke context krijg je bovendien te maken met een aparte problematiek: verspreide armoede, afwezigheid van diensten en hulp, mobiliteitsproblemen.

We geven een voorbeeld van die mobiliteitsproblematiek.

Een Sterke Mama uit Houthulst werkt in de schoonmaakploeg van een bedrijf in Roeselare. Het bedrijf ligt langs de Roeselaarse Ringlaan, in vogelvlucht zo'n 15 kilometer van Houthulst. De Sterke Mama doet beroep op het openbaar vervoer gezien ze niet beschikt over een eigen wagen. En dat betekent dat deze vrouw voor het traject heen en terug zo'n 2.30u onderweg is. Een gemiddelde snelheid van 14km/u en dat in een landelijke omgeving gezien het bedrijventerrein waarvan sprake ligt in de richting van Staden-Houthulst. Vanuit het bedrijf passeert geen bus richting Houthulst. Eerst moet gewacht worden op een stadsbus om naar het station van Roeselare te rijden. Daar is het terug wachten voor een bus richting Diksmuide. Zo worden de 30 kilometers er dagelijks 42 met een lange wachttijd op de stadsbus en de overstap. De Sterke Mama vertrekt 's morgens om 6 uur uit Houthulst om de dienst te starten om 7.30u. Om 10.30u eindigt ze haar werk en arriveert in Houthulst omstreeks de middag.

Deze mama is sterk.

De toekomst...

“Bij het maken van afspraken voor de consultatie bij Kind en Gezin houden de mama’s rekening met de bijeenkomsten van de Sterke Mama’s, ze vinden het heel belangrijk om aanwezig te zijn. Je hoort dat dat ze graag naar de bijeenkomst komen, ze vinden het belangrijk en babbelen er veel over bijvoorbeeld: we hebben het gehoord bij de Sterke Mama’s...”

Ingrid Verstraete, regioverantwoordelijke Kind en Gezin (Diksmuide)

“Voor de mama’s naar de bijeenkomsten kwamen, hadden ze vaak een houding van overgave, van gelatenheid met hun situatie. In de loop van het project veranderde dit... Mama’s leren zien dat zij ook iets kunnen, leren langzamerhand initiatief nemen...”

Kathleen Haeve, OCMW Houthulst

...wat met de Sterke Mama's straks?

Het lijkt wel de omgekeerde werkelijkheid. Sterke Mama's zijn geboren. Er ontstaat nieuw leven en leven dat ook wordt doorgegeven.

De ultieme opdracht van wat Samenlevingsopbouw beoogt: mensen aanzetten tot participatie, laten komen tot inzicht, tot nemen van initiatieven en op hun beurt anderen betrekken.

Een nieuwe projectfase gaat van start in 2015. Hiertoe werd een impulsdossier ingediend bij de Provincie West-Vlaanderen dat intussen een positief gevolg kreeg. Ook Samenlevingsopbouw investeert verder, net zoals OCMW Houthulst.

Het project 'O2 - zuurstof voor ouders en onderwijs in Houthulst' heeft een dubbele doelstelling:

- Meer kwetsbare ouders en kinderen uit Houthulst moeten hun weg vinden naar hulp- en dienstverlening en hun sociaal netwerk vergroten.
- De kloof tussen kwetsbare ouders, school en relevante welzijns- en andere actoren verkleinen.

Uiteraard blijft de werking zoals uitgebouwd in de eerste fase met de Sterke Mama's bestaan. Op die manier bestaat de tweede projectfase uit 3 invalshoeken.

INVALSHOEK 1: VERDERE ONDERSTEUNING VAN DE STERKE MAMA'S

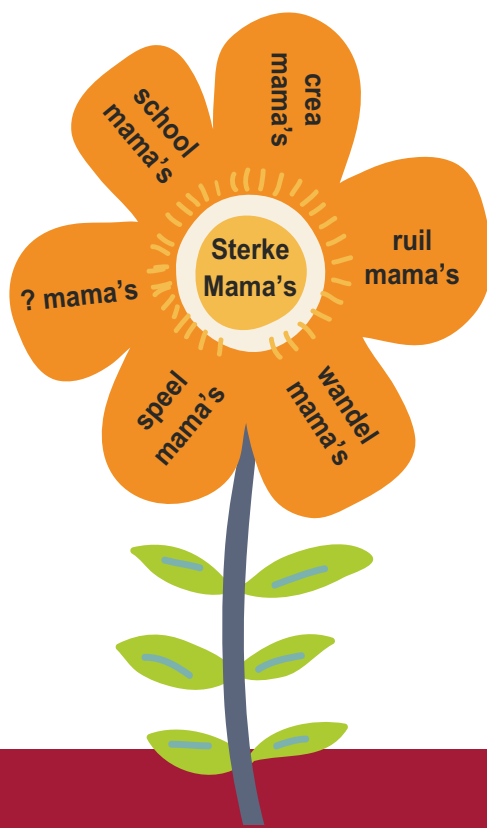
Verder ondersteunen en uitbouwen van de Sterke Mama's, zoals opgestart in 2012, blijft de kern. Vorming, ontmoeting, ondersteuning, toeleiding naar (nabije) dienst- en hulpverlening, staan er centraal en worden aangevuld met huisbezoeken. Diverse diensten en organisaties blijven mama's toeleiden naar deze groep.

INVALSHOEK 2: OUDERS ALS AMBASSADEURS

Op een bepaald moment werd de groep te groot en ontstond tegelijk de behoefte om nog meer mama's te bereiken. De idee ontstond om samen met de mama's deelinitiatieven te ontplooiën op basis van gemeenschappelijke interesses. Een aantal van de reeds 'Sterkere' Mama's namen het initiatief om deze deelwerkingen op te starten om zo nieuwe mama's te bereiken waarmee ze hun kennis en ervaring als Sterke Mama kunnen delen. Zo ontstonden de creamama's, de wandelmama's, de schoolmama's en een nog op te richten groepje ruilmama's.

Zie het als een bloem: het hart van de bloem is de kerngroep de Sterke Mama's. Uit dit hart groeien diverse bloemblaadjes als deelwerkingen.

Precies dat vormt de spil van de tweede projectfase. Sterke Mama's gaan andere ouders betrekken in hun activiteiten en zijn op hun manier een soort 'ambassadeurs'. Ze nemen verantwoordelijkheid om een deelgroepje te leiden. Ze delen hun vaardigheden en kennis. Sterke Mama's kunnen ouders bereiken die vaak onder de radar van het reguliere dienstennetwerk blijven.

INVALSHOEK 3: ONDERWIJSOPBOUWWERK LIGHT

Zowel vanuit de groep kwetsbare ouders, als vanuit het overleg met basisscholen en welzijnsactoren in Houthulst wordt het belang van een goede en wederzijdse relatie onderstreept. In het bestaande project werd geëxperimenteerd met éénmalige ontmoetingsmomenten op school. Verdere navraag op diverse momenten met diverse betrokken partijen zoals scholen, CLB, OCMW, ... brachten verschillende onderwijsgerelateerde noden naar boven. Met deze invalshoek wensen we daar verdiepend en structureler op door te werken vanuit de visie dat ouders en de lagere school van Houthulst gelijkwaardige partners zijn m.b.t. het leren en welbevinden van het kind.

Er wordt bijgevolg een experiment opgezet betreffende onderwijsopbouwwerk in landelijke context. Partners zijn de Sterke Mama's, de basisscholen en welzijnsactoren van de regio zoals CLB, CAW.

Het gaat om het uitbouwen van schakels en het verbeteren van samenwerking en dialoog tussen school en gezin, hulpverlening en de brede dienstverlening (samenleving). Op die manier willen we de kloof tussen kwetsbare ouders, school en relevante welzijnsactoren verkleinen.

Tot slot...

de kijk van Samenlevingsopbouw

De werking Sterke Mama's Houthulst bouwt zich op met lokale puzzelstukken: het individueel en sociaal versterken van de mama's, dienst- en hulpverlening nabij brengen en inschakelen waar nodig. Zo wordt sociaal innovatief gewerkt; een middel om mensen te behoeden voor onderbescherming. Dat gebeurt als mensen er niet in slagen hun grondrechten te realiseren. De redenen hiervoor zijn velerlei: de complexiteit van de regelgeving, een gebrek aan laagdrempelige initiatieven, angst voor voorwaardelijke en sanctionerende hulpverlening, eerdere negatieve ervaringen met hulp- en dienstverlening, schaamte, ... Als oplossing schuift Samenlevingsopbouw 'proactief handelen' naar voor. Dat betekent dat hulp- en dienstverleningsinstanties zelf het initiatief nemen om rechthebbers te bereiken, te informeren en hulp te bieden. Verschillende elementen binnen het project Sterke Mama's spelen hier op in: het organiseren van laagdrempelige ontmoeting met een aanbod van informatie, vorming, ontspannende activiteiten, hulpverlening en belangenbehartiging, het uitbouwen van informele netwerken, het vergroten van informatie en kennis, het opzoeken van mensen in hun eigen leefwereld, het verbeteren van kwaliteit van hulp- en dienstverlening door in dialoog te gaan met diensten.

Het organiseren van ontmoeting zorgt op termijn voor samenhang. Mensen zorgen spontaan voor elkaar, nemen contact op met elkaar, een nieuw spoor dat los staat van de bijeenkomsten Sterke Mama's.

Mama's sterker maken en lokale puzzelstukken volstaan echter niet. Een ander deel van de puzzel is structureel van aard en heeft te maken met het beleid van bovenlokale overheden: zorgen voor een menswaardig inkomen en uitkeringen die boven de armoedegrens liggen, zorgen voor automatische rechtentoekenning, zorgen voor voldoende betaalbare en kwalitatieve woningen, zorgen voor voldoende arbeidsplaatsen op maat die een menswaardig inkomen garanderen, zorgen voor kwalitatieve, toegankelijke en betaalbare dienstverlening, gezondheidszorg en onderwijs, zorgen voor doeltreffend openbaar vervoer, ...

Doorheen het project werden fundamenten gelegd van integrale gezinsondersteuning. Dit duurzaam en structureel uitbouwen, vraagt echter meer tijd en middelen. Dan hebben we het vooral over inzet van professioneel opbouwwerk ter ondersteuning van het groepsproces. Kleine landelijke gemeenten hebben niet altijd de draagkracht hiervoor al is de (lokale) problematiek niet te onderschatten en soms danig onderschat.

We zijn overtuigd van de meerwaarde van een aanpak zoals in Houthulst. Resultaten en effecten op korte termijn zijn er zeker. Ze zijn te lezen in dit rapport. Het is niet het verhaal van de spectaculaire cijfers, maar wel een verhaal van de effecten op het leven van mama's, hun kinderen en gezinnen. Of deze manier van aanpak ook langdurige en duurzame resultaten oplevert en kinderen die nu in armoede opgroeien zal helpen op lange termijn, heeft alles te maken met de duurzaamheid van het project. Een langdurige inzet en ondersteuning van gezinnen, samen met structurele aanpak van bovenlokale problemen. Dit voortzetten kan een voorbeeld worden dat werkt en tot herhaling strekt. Misschien is dit rapport een inspiratie voor andere besturen...

Een kind wordt gepest.
Een moeder wordt verweten.
Een andere puber weet het best.
Sommige dingen worden niet beter.

Gelukkig delen we met elkaar.
De Sterke Mama's, een allegaar
met de koffiepote en vooral de babbel
maken ons blij.

Hoe voel je je vrij als een vogel in een maatschappij
waar je geleerd wordt te staan in een rij?

Geld, God en Geloof, de drie g's
Waar alles om draait en veel wordt beloofd,
Het maakt veel mensen tot wees.

Claudine, Sterke Mama van Houthulst, voorjaar 2015

In samenwerking met:

